

A TANULÁSI STRATÉGIÁK HASZNÁLATA EGY FOGALMI TÉRKÉPES PROGRAM UTÁN

Habók Anita

SZTE Neveléstudományi Intézet, MTA-SZTE Képességkutató Csoport

Kulcsszavak: tanulási szokások, tanulási stratégiák, fogalmi térkép

A mai oktatásban olyan tanulási stratégiák és technikák közvetítésére lenne szükség, melyek megkönnyítik az iskolai tanulást, valamint a jövőre nézve is tanulási segítséget jelentenek. Egy ilyen tanulási technika a természettudományokra épülő fogalmi térképes programunk, melyet 4. (n=92) és 7. (N_{fizika}=98, N_{kémia}=129, N_{biológia}=123) évfolyamos tanulók körében próbáltunk ki 2008 márciusa és júniusa között.

A kutatás elméleti alapját a PISA 2000 vizsgálatban szereplő tanulási szokások kérdőív tanulási stratégiák része jelentette. Vizsgálatunkban abból a tényből indultunk ki, hogy a magyar tanulók gyakran használják a memorizáló stratégiákat, problémát jelent a tankönyvi szövegek feldolgozása. Hipotézisünk szerint a programban résztvevő tanulók szignifikánsan kevesebbet használják a memorizáló stratégiákat, s többet az elaborációs és kontrollstratégiákat. A téma azért különösen lényeges a gyakorlat szempontjából, mert az eredmények a tanárok számára is visszajelzéseket szolgálnak arról, hogy milyen tanulási stratégiákat használó tanulók vesznek részt a tanórán, s mely stratégiákat részesítik előnyben.

A vizsgálatban évfolyamonként két csoport vett részt, egy kísérleti csoport – akik több hónapon keresztül fogalmi térképes gyakorlatokat oldottak meg –, valamint egy kontrollcsoport, akik hagyományos módon tanultak. A program végén a tanulók kérdőívet töltöttek ki a tanulási stratégiákról.

Az az előzetes feltételezésünk, miszerint a fogalmi térképes fejlesztő programban résztvevő tanulók szignifikánsan gyakrabban használják a memorizáló stratégiáikat, csupán a fizika programban résztvevő kísérleti csoport tanulói esetében igazolódott be. A kontrollstratégiák és elaborációs stratégiák területén a 4. évfolyam kontrollcsoportja mutatott szignifikánsan magasabb eredményt.

Eredményeink összességében felhívják a figyelmet arra, hogy a tanulóknak hosszabb időre van szükségük, hogy egy-egy berögzült tanulási stratégián változtassanak. Ez is megerősíti azt az elgondolást, miszerint több olyan technika megismertetésére van szükség, amelyek segítik a tanulást, és hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanulók a számukra megfelelő megközelítést kiválaszthassák.